

Навчально-науковий інститут екологічної економіки і менеджменту

Кафедра екологічної економіки та бізнесу

УДК 658.14

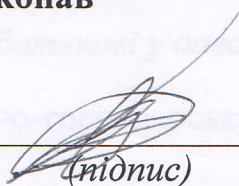
Пояснювальна записка

до бакалаврської кваліфікаційної роботи на тему:

**Аналіз виробничо-господарської діяльності та
фінансового стану ПП "ТАЙФУН-ПЛЮС"**

**Analysis of industrial, economic activity
and financial condition of the PE "TAYFUN-PLUS"**

Виконав

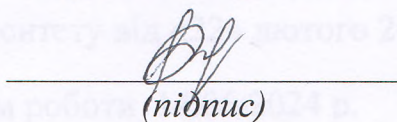

(підпис)

ст. гр. ЕП-41
спеціальності 051
«Економіка»
Васильчишин. І.Ю.

(прізвище, ініціали)

Науковий керівник

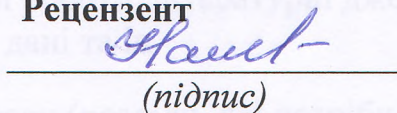

(підпис)

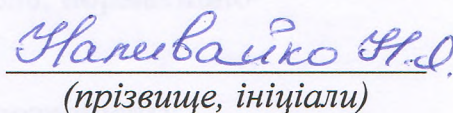
старш. викл., к. е. н.
Рісна Р. Р.

(прізвище, ініціали)

Рецензент

(підпис)

(прізвище, ініціали)

м. Львів – 2024 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІСОТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ

Інститут екологічної економіки і менеджменту

Кафедра екологічної економіки та бізнесу

Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр

Спеціальність 051 «Економіка»

ОПП «Економіка підприємства»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри екологічної

економіки та бізнесу

проф. І.А. Дубовіч

“ ” 2024 року

ЗАВДАННЯ
НА БАКАЛАВРСЬКУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Васильчишину Іллі Юрійовичу

(прізвище, ім'я, по-батькові у давальному відмінку)

1. Тема роботи: Аналіз виробничо-господарської діяльності та фінансового стані ПП “Тайфун -плюс”

Керівник дипломної роботи старший викладач, к.екон.н. Рісна Р.Р.

затверджено наказом університету від «22» лютого 2024 року № С-124

2. Термін подання студентом роботи 14.06.2024 р.

3. Вихідні дані до дипломної роботи: літературні джерела, нормативно-правові акти, статистичні дані та ін.

4. Зміст пояснювальної записки (розділи, які потрібно розробити):

1. Реферат;

2. Вступ;

3. Розділ 1. Теоретико-методичні аспекти оцінювання фінансового стану підприємства

4. Розділ 2. Аналіз фінансово-економічного стану ПП “Тайфун - плюс”

5. Розділ 3. Рекомендації та пропозиції щодо покращення фінансового стану ПП «Тайфун - плюс»

Реферат

Об'єкт дослідження – виробничо-господарська діяльність ПП «Тайфун-плюс».

Мета роботи – аналіз виробничо-господарської діяльності підприємства та пошук шляхів покращення його фінансового стану.

У першому розділі кваліфікаційної роботи розглянуто теоретико-методичні аспекти оцінювання фінансового стану підприємства. У другому розділі подано характеристику та аналіз виробничо-господарської діяльності та фінансового стану ПП «Тайфун –плюс» за 2021-2023 рр.

У третьому розділі сформульовані пропозиції та рекомендації щодо покращення фінансового стану підприємства.

Ключові слова: фінансово-економічний стан, ліквідність, платоспроможність, стійкість, аналіз.

Сторінок –37, листів креслень –7, рисунків –6, таблиць –8, використаних джерел – 30 .

Abstract

The object of research: industrial and economic activities of the PE "TAYFUN-PLUS"

The purpose of research – analysis of industrial and economic activities and finding the reserves of for the correction of financial condition of enterprise.

The research is devoted to the analysis of industrial and economic activities of the PE "TAYFUN-PLUS" in 2021-2023 y. Suggestions for correction of financially-economical state of enterprise is developed in the work.

Keywords: financial condition, liquidity, solvency, stability, analysis.

Pages -37, sheets of drawings - 7, figures -6, tables -8, used sources – 30.

ЗМІСТ

Вступ.....	6
Розділ 1. Теоретико-методичні аспекти оцінювання фінансового стану підприємства	8
Розділ 2. Аналіз фінансово-економічного стану ПП «Тайфун –плюс»...	12
2.3. Рекомендації та пропозиції щодо покращення фінансового стану ПП «Тайфун –плюс».....	27
Висновки.....	32
Список використаних джерел.....	34
Додатки.....	38

Вступ

Всі підприємства сфери матеріального виробництва здійснюють свою діяльність на засадах комерційного розрахунку, тобто одержання прибутку при мінімумі витрат. Здатність підприємства успішно працювати знаходить своє відображення у його фінансовому стані.

Фінансовий стан характеризується забезпеченістю фінансовими ресурсами, які необхідні для нормального функціонування підприємства, доцільністю їх розміщення та ефективністю використання, фінансовими взаємовідносинами з іншими юридичними та фізичними особами, платоспроможністю та фінансовою стійкістю. Тому на сьогоднішній день все більшого значення набуває аналіз фінансового стану підприємств.

Необхідні передумови для стійкого фінансового стану створює виробнича діяльність. Якщо підприємство працює ритмічно, випускає рентабельну продукцію, успішно реалізує її, воно має необхідні кошти для платежів. Однак нерідко трапляються випадки, коли прибуткове підприємство має фінансові труднощі. Це пояснюється тим, що фінанси залежать не лише від розміру доходів, не лише від наявності засобів, а й від того, наскільки раціонально й ефективно використовуються ці засоби. Неефективність використання фінансових ресурсів призводить до низької платоспроможності підприємства і, як наслідок, до можливих перебоїв у постачанні, виробництві та реалізації продукції; до зниження рентабельності підприємства, до загрози економічних санкцій.

Оцінювання фінансового стану підприємства становить інтерес для широкого кола суб'єктів ринку, а саме для інвесторів, зацікавлених в ефективності інвестування своїх коштів, для кредиторів і постачальників, які бажають впевнитись у платоспроможності підприємства, для партнерів по бізнесу, які прагнуть встановити з підприємством стабільні й надійні ділові відносини. Фінансовий стан визначає місце підприємства в економічному

середовищі, адже в умовах ринкової економіки дуже важливо проаналізувати фінансову незалежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування.

Виходячи з актуальності зазначеного питання, метою дослідження є аналіз виробничо-господарської діяльності та фінансового стану ПП «Тайфун –плюс».

Об'єктом дослідження виступає виробничо-господарська діяльність підприємства. **Предметом дослідження** є покращення фінансового стану ПП «Тайфун- плюс».

Для досягнення поставленої мети у бакалаврській кваліфікаційній роботі необхідно вирішити **такі завдання**:

- провести аналіз виробничо-господарської діяльності ПП «Тайфун – плюс» за 2021-2023 роки;
- оцінити динаміку показників ліквідності, платоспроможності і прибутковості;
- провести діагностику імовірності банкрутства підприємства за двох факторною моделлю Альтмана;
- сформулювати пропозиції та рекомендації щодо покращення фінансового стану підприємства.

Структура і обсяг роботи. Дипломна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, зазначено мету, завдання, предмет та об'єкт дослідження.

У першому розділі кваліфікаційної роботи розглянуто теоретико-методичні аспекти оцінювання фінансового стану підприємства.

У другому розділі подано характеристику та аналіз виробничо-господарської діяльності та фінансового стану ПП « Тайфун –плюс» за 2021-2023 рр.

У третьому розділі сформульовані пропозиції та рекомендації щодо покращення фінансового стану підприємства.

При написанні роботи використовувалися такі методи дослідження як табличний, коефіцієнтний, графічний, метод порівняння.

Розділ 1. Теоретико-методичні аспекти оцінювання фінансового стану підприємства

Для функціонування будь-якого підприємства необхідні фінансові ресурси, які дозволяють проводити ефективну господарську роботу, вчасно розраховуватися з іншими юридичними та фізичними особами. Фінансовий стан – це спроможність підприємства фінансувати свою діяльність.

Для того, щоб оцінити фінансовий стан підприємства, необхідно здійснити фінансовий аналіз. Він проводиться на підставі даних бухгалтерського обліку і звітності. Його завдання – з'ясувати можливості підвищення ефективності функціонування підприємства; визначити потребу у фінансових ресурсах. Отже, фінансовий стан визначає результативність діяльності та спроможність підприємства фінансувати свою роботу.

Загальну модель аналізу фінансового стану підприємства подано на рис. 1.1[19].

Для діагностики фінансового стану підприємства немає єдиної методики, тому використовують різні показники, що визначають певний напрямок діагностики фінансового стану.

Наприклад, Т. Крилова [10] виділяє такі напрямки аналізу фінансового стану підприємства:

- показники ліквідності;
- показники ділової активності;
- показники рентабельності;
- показники платоспроможності і структури капіталу;
- показники ринкової активності.

А. Н. Романов і І. Я. Лукасевич [10] наводять наступні напрямки діагностики фінансового стану:

- Ліквідність;
- Платоспроможність;

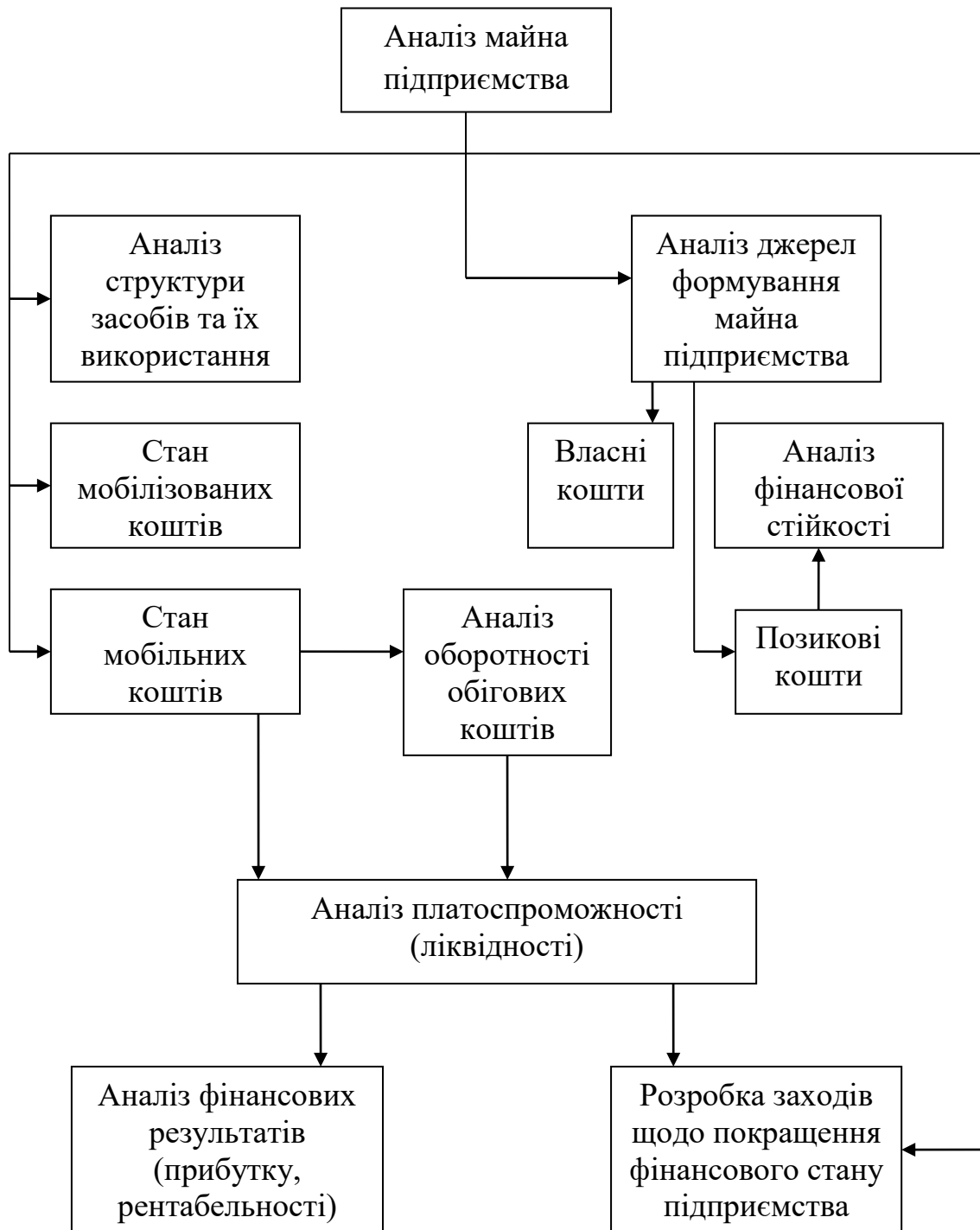

Рис 1.1 Загальна модель аналізу фінансового стану підприємства

- Прибутковість;
- Ефективність використання активів;
- Акціонерний капітал.

Роберт Н. Холт [18] об'єднує фінансові показники в три групи, які характеризують такі напрямки аналізу фінансового стану підприємства:

- Ефективність виробничої діяльності;
- Ліквідність;
- Фінансова стійкість.

Отже, оцінку фінансового стану проводять за допомогою фінансових коефіцієнтів, розрахованих на підставі балансу і звіту про фінансові результати. За допомогою цього способу визначають такі важливі аспекти фінансового стану підприємства як майновий стан, ліквідність, платоспроможність, рентабельність, фінансова стійкість та ділова активність.

Під ліквідністю підприємства розуміють його здатність розрахуватися за своїми фінансовими зобов'язаннями за рахунок наявних активів, що можуть бути використані для погашення боргів. Оцінюючи ліквідність підприємства, аналізують достатність оборотних активів для погашення поточних зобов'язань [18].

При оцінці ліквідності розраховують такі коефіцієнти:

- коефіцієнт покриття;
- коефіцієнт поточної ліквідності;
- коефіцієнт абсолютної ліквідності.

Платоспроможність характеризує здатність підприємства своєчасно і повністю виконати свої платіжні зобов'язання. Для аналізу платоспроможності використовують такі показники:

- коефіцієнт концентрації власного капіталу;

- коефіцієнт концентрації позикового капіталу;
- співвідношення позикового і власного капіталу.

Якщо поточна платоспроможність — це зовнішній прояв фінансового стану підприємства, то фінансова стійкість — внутрішня його сторона, що забезпечує стабільну платоспроможність у перспективі (Рис. 1.2).

Рис. 1.2. Взаємозв'язок фінансової стійкості і платоспроможності підприємства.

Основними показниками фінансової стійкості підприємства є:

- коефіцієнт фінансової стійкості;
- коефіцієнт автономії;
- коефіцієнт фінансового ризику .

Для того, щоб підприємство було платоспроможним, воно повинно отримувати прибуток. У зв'язку з цим досить важливим є такий показник ефективності роботи підприємства як рентабельність.

Як бачимо, фінансовий стан підприємства характеризує велика кількість показників, які будуть визначені у 2 розділі бакалаврської кваліфікаційної роботи.

Розділ 2. Аналіз фінансово-економічного стану приватного підприємства «Тайфун-плюс»

Приватне підприємство «Тайфун-плюс» було засноване 30 квітня 2010 року. Воно знаходиться в селі Ожидів Буського району Львівської області. Статутний капітал підприємства становить 7000000 грн. Основним видом діяльності є лісопильне та стругальне виробництво. Окрім того, «Тайфун-плюс» виготовляє фанеру, дерев`яні плити і панелі, шпон, паливні гранули і брикети; займається виробництвом виробів з корка, соломки та інше.

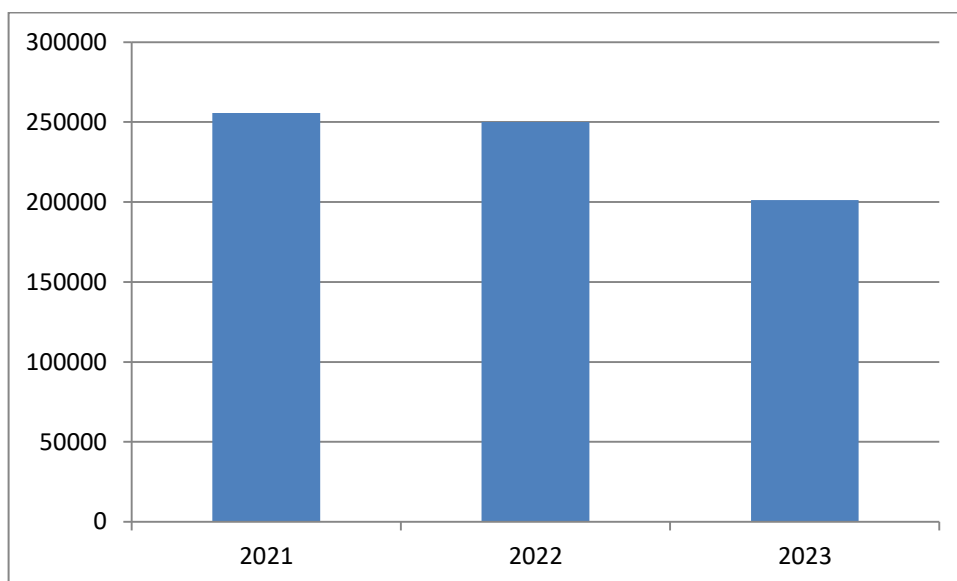
Динаміку обсягів реалізованої продукції ПП «Тайфун-плюс» представимо у табл.2.1. та у вигляді діаграми (рис.2.1).

Таблиця 2.1

Динаміка обсягів реалізованої продукції ПП «Тайфун-плюс»

Показники	Одиниці виміру	Роки		
		2021	2022	2023
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, послуг)	тис. грн.	255645	250150	201255
Зміна у порівнянні з базовим роком	тис. грн	-	-5495	-54390
	%	100	97,9	78,7
Зміна у порівнянні з попереднім роком	тис. грн	-	-5495	-48895
	%	100	97,9	80,5

Отже, обсяг реалізованої продукції у 2023 р. зменшився на 19,5% порівняно з попереднім роком, а у порівнянні з 2021 р. – на 21,3% (на 54390 тис. грн). Найменший дохід від реалізації продукції був у 2023 році.

Рис. 1.1. Динаміка обсягів реалізованої продукції

Проаналізуємо персонал підприємства та фонд оплати праці працівників. Персонал підприємства - це сукупність постійних працівників, до якого відносять керівників, спеціалістів, службовців, робітників. Розглянемо рух персоналу та його зміну у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Динаміка чисельності персоналу підприємства

Показники	Роки		
	2021	2022	2023
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	237	225	231
Зміна у порівнянні з базовим роком, осіб	-	-12	-6
Зміна у порівнянні з попереднім роком, осіб	-	-12	6
Прийнято працівників, осіб	129	104	8
Вибуло працівників, осіб	57	116	2

Отже, середньооблікова чисельність працівників у 2023 році порівняно з 2022 роком зросла на 6 осіб, а в порівнянні з 2021 р. чисельність працівників зменшилася на 12 осіб.

Стимулювання праці персоналу підприємства характеризує фонд оплати та продуктивність праці, зокрема, обсяг реалізованої продукції на одного працівника, які представлені у таблиці 2.3

Таблиця 2.3

Ефективність використання персоналу ПП «Тайфун-плюс»

Показники	Одиниці виміру	Роки		
		2021	2022	2023
Фонд оплати праці працівників	тис. грн	49179,1	53658,8	56549,2
Зміна у порівнянні з попереднім роком	тис.грн.	-	4479,7	2890,4
Середньооблікова чисельність працівників	осіб	237	225	231
Середньорічна заробітна плата працівника	тис.грн	207,5	238,48	244,8
Зміна у порівнянні з попереднім роком	тис.грн	-	30,98	6,32
Середньорічний обсяг реалізованої продукції на одного працівника	тис. грн/особу	1078,7	1111,8	871,3
Зміна у порівнянні з попереднім роком	тис. грн /особу	-	33,1	-240,5

Як бачимо з таблиці, фонд оплати праці, середньорічна зарплата працівників з року в рік зростають. Однак середньорічний обсяг реалізованої

продукції на одного працівника щороку зменшується, що є негативним явищем для підприємства.

Наступним етапом аналізу господарської діяльності підприємства буде аналіз виробничих фондів, які складаються з основних засобів та оборотних активів. Вони є необхідною умовою ефективного функціонування підприємства. Для аналізу використано форму №1 «Баланс підприємства».

До основних показників, що відображають ефективність використання основних засобів підприємства, належать: фондомісткість, фондovіддача – відношення обсягу продукції до вартості основних засобів та фондоозброєність.

Динаміку показників ефективності використання основних засобів підприємства представлено у табл.2.4.

Таблиця 2.4

Показники ефективності використання основних засобів підприємства

Показники	Одиниці виміру	Роки		
		2021	2022	2023
Обсяг реалізованої продукції	тис. грн	255645	250150	201255
Середньорічна вартість основних засобів	тис. грн	131270,5	192188,5	208452
Чисельність ПВП	осіб	237	225	231
Фондомісткість	грн/грн	0,51	0,77	1,03
Фондовіддача	грн/грн	1,95	1,3	0,97
Фондоозброєність	тис. грн/осіб	553,9	854,2	902,4

Розрахунки свідчать про зменшення фондівіддачі у 2022 і 2023 роках порівняно з 2021 р. Це пов'язано із зменшенням реалізованої продукції та із підвищенням середньорічної вартості основних засобів. Фондоозброєність працівників з року в рік зростає, оскільки зростає вартість основних засобів.

Окрім основних засобів до складу виробничих засобів входять оборотні активи, які використовуються для фінансування поточної господарської діяльності підприємства. Вони будуть проаналізовані далі.

Загальну характеристику фінансово-господарської діяльності та динаміку узагальнюючих показників ПП «Тайфун-плюс» за 2021-2023 роки представимо у таблиці 2.5.

Згідно даних, приведених у таблиці 2.5, можна зробити висновок, що у 2023 році зменшився обсяг реалізованої продукції, а також зменшився чистий прибуток. Зросли витрати на 1 грн. реалізованої продукції у 2023 році порівняно з попередніми роками. Найбільшим чистий прибуток був у 2021 році та становив 31561 тис. грн. Щодо рентабельності реалізованої продукції, то найбільшою вона була у 2022 році -134,9%, а рентабельність продажу за чистим прибутком найвища у 2021 році.

Проаналізувавши роботу підприємства та динаміку показників, які її характеризують, перейдемо до аналізу фінансового стану ПП «Тайфун-плюс». Спочатку проаналізуємо майно підприємства та джерела його утворення.

На основі даних балансу можна оцінити майно, що перебуває у розпорядженні підприємства. Загальна вартість майна підприємства дорівнює підсумку активу балансу, який складається із суми необоротних та оборотних активів (Рис.2.2).

Джерелами формування майна є власні і позикові кошти, співвідношення яких розкриває сутність фінансового стану. Тому важливим є оцінка структури власних і позикових коштів підприємства.

Таблиця 2.5

**Узагальнюючі показники фінансово-господарської діяльності
ПП «Тайфун-плюс»**

№ з/п	Показники	Один-і виміру	Роки		
			2021	2022	2023
Ресурси підприємства					
1	Середньооблікова чисельність працівників	осіб	237	225	231
2	Середньорічна вартість основних засобів	тис. грн.	131270,5	192188,5	208452
Результати діяльності підприємства					
3	Обсяг реалізованої продукції (послуг)	тис. грн.	255645	250150	201255
4	Чистий прибуток	тис. грн.	31561	29710	21840
5	Обсяг реалізованої продукції на одного працівника	тис. грн.	1078,7	1111,8	871,3
6	Середньорічна заробітна плата працівника	тис. грн.	207,5	238,48	244,8
7	Фондовіддача (за реалізованою продукцією)	грн / грн.	1,95	1,3	0,97
8	Фондоозброєність	тис. грн / особу	553,9	854,2	902,4
9	Витрати на 1 гривню реалізованої продукції	грн.	0,77	0,74	0,81
10	Рентабельність реалізованої продукції	%	129,2	134,9	123,1
11	Рентабельність продажу	%	12,3	11,9	10,9

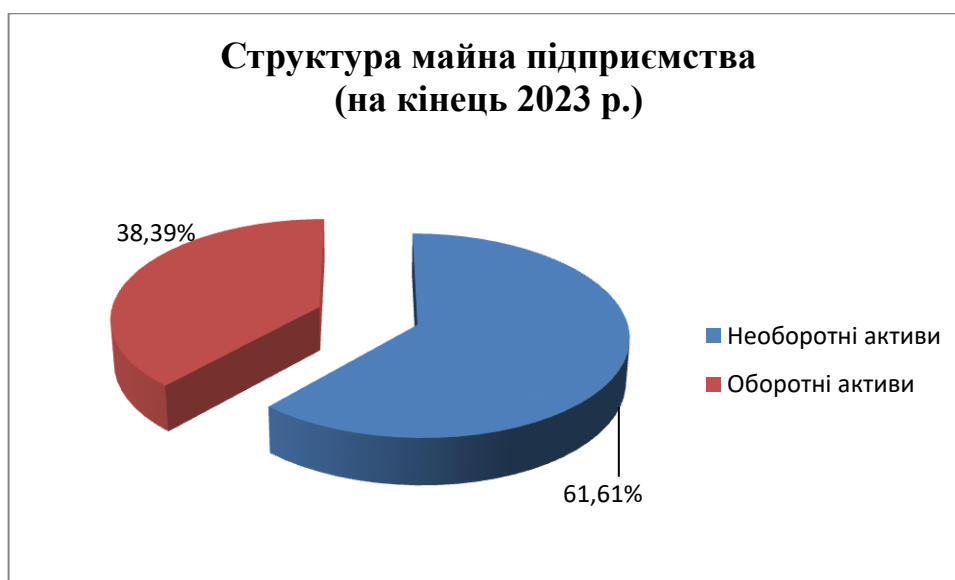

Рис.2.2. Структура майна ПП «Тайфун-плюс»

Як бачимо з рис. 2.2, необоротні активи, які дорівнюють 214792 тис. грн., складають 61,6%, тоді як оборотні активи -38,4%. Проаналізуємо склад оборотних активів станом на кінець року.

Таблиця 2.6

Структура оборотних активів ПП «Тайфун-плюс»

Елементи оборотних засобів	Роки					
	2021		2022		2023	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Виробничі запаси	13415	13,7	11421	12,2	13383	10
Незавершене виробництво	35283	36,1	50471	53,8	71905	53,7
Готова продукція	12051	12,3	7960	8,5	12626	9,4
Дебіторська заборгованість за товари і послуги	9734	10	4961	5,3	18511	13,7
Дебіторська заборгованість за розрахунками	22443	23	13185	14,1	15263	11,4
Інша поточна дебіторська заборгованість	394	0,4	1833	2	71	0,1
Грошові кошти	2219	2,3	929	10	401	0,3

Витрати майбутніх періодів	747	0,8	488	0,5	245	0,2
Інші оборотні активи	1359	1,4	1677	1,8	1582	1,2
Усього	97645	100	93785	100	133837	100

Як видно з таблиці 2.6, найбільшу частку у структурі оборотних активів становить незавершене виробництво, при чому ця частка збільшується з 36,1% у 2021 році до 53,7% у 2023 році, що є негативним явищем для підприємства. Дебіторська заборгованість за товари і послуги на кінець 2023 року теж збільшується і становить 13,7%.

Проаналізуємо співвідношення між темпами збільшення чистого доходу від реалізації продукції ΔV і валюти балансу ΔB . Якщо $\Delta V > \Delta B$, то майно підприємства використовуються ефективніше, ніж у попередньому періоді, якщо $\Delta V < \Delta B$ – менш ефективно.

Виконаємо розрахунок:

$$\Delta V = 201255 / 250150 = 0,8$$

$$\Delta B = [(324245+348629) : 2] : [(299707+324245) : 2] = 1,08$$

Оскільки $\Delta V = 0,8 < \Delta B = 1,08$, то ефективність використання майна підприємства зменшується. Тому у наступному розділі кваліфікаційної роботи будуть запропоновані деякі рекомендації.

Платоспроможність характеризує спроможність підприємства своєчасно і повністю виконати свої платіжні зобов'язання. За даними Балансу (Форма №1) розрахуємо аналітичні показники – коефіцієнти ліквідності. Основними з них є коефіцієнти поточної, швидкої та абсолютної ліквідності.

1. Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)

$$K_{п} = \text{Поточні активи} / \text{Поточні пасиви} \quad (2.1)$$

Значення Кл.п показує, скільки грошових одиниць обігових коштів припадає на кожну грошову одиницю короткострокових, тобто невідкладних зобов'язань. Критичне значення Кл.п = 1.

$$K_{п} 2021 = 97645/65018 = 1,5$$

$$K_{п} 2022 = 93785/58770 = 1,59$$

$$K_{п} 2023 = 133837/89601 = 1,49$$

Значення Кп свідчить про те, що підприємство вчасно ліквідує борги.

2. Коефіцієнт швидкої ліквідності

$$K_{л.ш} = (\text{Поточні активи} - \text{Запаси}) / \text{Поточні пасиви} \quad (2.2)$$

$$K_{л.ш} 2021 = (97645 - 60749) / 65018 = 0,57$$

$$K_{л.ш} 2022 = (93785 - 70796) / 58770 = 0,39$$

$$K_{л.ш} 2023 = (133837 - 97914) / 89601 = 0,4$$

3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності

$$K_{л.а} = \text{Грошові кошти} / \text{Поточні пасиви} \quad (2.3)$$

$$K_{л.а} 2021 = 2219 / 65018 = 0,034$$

$$K_{л.а} 2022 = 0,02$$

$$K_{л.а} 2023 = 0,004$$

Значення коефіцієнта абсолютної ліквідності повинно перебувати в межах 0,2 – 0,35. Як бачимо, підприємство не в змозі негайно ліквідувати короткострокову заборгованість, а показник абсолютної ліквідності з року в рік зменшується.

Однією з найважливіших характеристик фінансового стану підприємства є фінансова стійкість.

Фінансова стійкість характеризує ступінь фінансової незалежності підприємства від кредиторів. Для визначення фінансової стійкості використовують сукупність показників.

4. Коефіцієнт автономії (незалежності), або коефіцієнт концентрації власного капіталу,

$$K_{авт} = \text{Власний капітал} / \text{Пасиви} \quad (2.4)$$

Що більше значення цього показника, то більшою є фінансова стійкість підприємства і незалежність його від кредиторів. У загальній сумі фінансових ресурсів частка власного капіталу не повинна бути меншою від 50 %, тобто $K_{авт} > 0,5$. Знайдемо цей коефіцієнт.

$$K_{авт2021} = 137597 / 299707 = 0,46$$

$$K_{авт2022} = 167307 / 324245 = 0,52$$

$$K_{авт2023} = 189147 / 348629 = 0,54$$

Як бачимо, у 2021 році значення коефіцієнта автономії було менше від 0,5, а у наступних роках ситуація покращилася. Це вказує на те, що підприємство є незалежним від зовнішніх джерел.

5. Коефіцієнт фінансової залежності

$$K_{ф.з} = \text{Пасиви} / \text{Власний капітал} \quad (2.5)$$

Цей показник обернений до коефіцієнта автономії. Збільшення $K_{ф.з}$ свідчить про те, що частка позикових коштів у фінансуванні збільшується.

$$K_{ф.з} 2021 = 299707 / 137597 = 2,2$$

$$K_{ф.з} 2022 = 324245 / 167307 = 1,9$$

$$K_{ф.з} 2023 = 1,8$$

6. Коефіцієнт фінансової стійкості

$$K_{ф.с} = (\text{Власний капітал} + \text{довгостр. зобов'язання}) / \text{Пасиви} \quad (2.6)$$

$$K_{ф.с} 2021 = (137597 + 97092) / 299707 = 0,78$$

$$K_{ф.с} 2022 = 0,8$$

$$K_{ф.с} 2023 = 0,74$$

Значення показника за аналізований період свідчить про те, що підприємство має найбільшу частку стабільних джерел фінансування у 2022 році.

7. Коефіцієнт концентрації позикового капіталу

$$K_{п.з} = \text{Позиковий капітал} / \text{Пасив} \quad (2.7)$$

Коефіцієнт показує скільки припадає позикового капіталу на одиницю сукупних джерел.

$$\text{Кп.з 2021} = 65018/299707 = 0,22$$

$$\text{Кп.з 2022} = 0,18$$

$$\text{Кп.з 2023} = 0,26$$

Як бачимо, підприємство «Тайфун -плюс» не залежить від позикових джерел, оскільки коефіцієнт концентрації позикового капіталу менший від нормативного $\text{Кп.з} \leq 0,5$.

8. Співвідношення між дебіторською і кредиторською заборгованістю

$$\text{Кд/к} = \text{Дебітор. заборгованість} / \text{Кредиторська заборг.} \quad (2.8)$$

$$\text{Кд/к 2021} = 32571/53884=0,6$$

$$\text{Кд/к 2022} = 19979 / 50125 = 0,4$$

$$\text{Кд/к 2023} = 33845/55252=0,61$$

За аналізований період значення показника зменшилося у 2022 році зменшилося порівняно з 2021 роком, а у 2023 р. збільшилося і становить 0,61. Рекомендоване значення цього показника $\text{Кд/к} = 1,0$.

Зведемо всі розраховані показники фінансового стану у таблицю 2.7.

За даними таблиці можна зробити висновок, що коефіцієнт фінансової стійкості у 2022 році був найбільшим і становив 0,8 (при нормативному значенні $>1,0$), що свідчить про те, що підприємство не в змозі власними коштами заплатити заборгованість. Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії) вказує на можливість підприємства виконати зовнішні зобов'язання за рахунок власних активів.. Мінімальне критичне значення цього коефіцієнта – 0,5. У 2021 році він становив 0,46, тобто частка власного капіталу в загальній сумі фінансових ресурсів дорівнює 46%. У 2022 і 2023 роках ситуація покращується і у 2023 році $\text{Кавт} = 0,54$, що свідчить про те, що підприємство суттєво не залежить від позикових джерел. Про це свідчить також коефіцієнт концентрації позикового капіталу.

Співвідношення між дебіторською та кредиторською заборгованістю вказують на те, що підприємство не здатне розрахуватися з кредиторами за рахунок дебіторів на протязі року.

Показники ліквідності та фінансової стійкості

ПП „Тайфун-плюс”

№ п/п	Показники	Роки			Нормативне значення
		2021	2022	2023	
1	Коефіцієнт ліквідності поточної (покриття)	1,5	1,59	1,49	$K_{л.п} = 1-1,5$
2	Коефіцієнт ліквідності швидкої	0,57	0,39	0,4	$K_{л.ш.} = 0,7-0,8$
3	Коефіцієнт ліквідності абсолютної	0,034	0,02	0,004	$K_{л.а} = 0,2-0,35$
4	Коефіцієнт автономії	0,46	0,52	0,54	$K_{авт} > 0,5$
5	Коефіцієнт фінансової стійкості	0,78	0,8	0,74	$K_{ф.с} > 1,0$
6	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,22	0,18	0,26	$K_{п.з} \leq 0,5$
7	Співвідношення між дебіторською і кредиторською заборгованістю	0,6	0,4	0,61	$K_{д/к} = 1,0$

Для стабілізації фінансового стану важливе значення має швидкість руху грошових коштів. На підприємстві завжди повинен бути мінімальний залишок грошових коштів, що покриває поточні зобов'язання. Окрім того прискорення оборотності оборотних засобів є фактором підвищення ефективності виробництва, тобто підвищенням ділової активності. До показників ділової активності відносять:

- коефіцієнт оборотності активів;
- коефіцієнт оборотності оборотних коштів;
- швидкість обороту.

Коефіцієнт оборотності оборотних коштів дорівнює відношенню обсягу реалізації до вартості оборотних активів. Чим більшим є значення цього показника, тим краще, оскільки прискорення оборотності призводить

до вивільнення оборотних коштів. Відношення тривалості планового періоду до коефіцієнту оборотності оборотних коштів становить тривалість обороту оборотних активів у днях або швидкість обороту.

Знайдемо ці показники.

$$\text{Коб.ак. 2021} = 255645 / 299707 = 0,85(\text{обороти})$$

$$\text{Коб.ак. 2022} = 0,77(\text{обороти})$$

$$\text{Коб.ак. 2023} = 0,58(\text{обороти})$$

Значення цього показника у 2023 році зменшується. Це свідчить про те, що підприємство отримує меншу виручку від реалізації продукції на одиницю активів.

Коефіцієнт оборотності обігових:

$$\text{Ко}2021 = 3,0 (\text{обороти})$$

$$\text{Ко}2022 = 2,61 (\text{обороти})$$

$$\text{Ко}2023 = 1,77 (\text{обороти})$$

Значення коефіцієнта з кожним роком повинно збільшуватися, а за аналізований період кількість оборотів обігових коштів зменшується.

Визначимо період одного обороту обігових коштів за формулою:

$$\text{Чо} = 360 / \text{Ко} \quad (2.9)$$

$$\text{Чо}2021 = 360 / 3 = 120 (\text{днів})$$

$$\text{Чо}2022 = 360 / 2,61 = 138 (\text{днів})$$

$$\text{Чо}2023 = 360 / 1,77 = 203 (\text{дні})$$

У 2021 році середній період від витрачання коштів для виробництва до отримання коштів за реалізовану продукцію тривав 120 днів, а у 2023 році – 203 дні. Проведений аналіз показників ділової активності свідчить про те, що на підприємстві з року в рік уповільнюється тривалість обігу оборотних засобів, а це приводить до збільшення потреби в цих засобах.

Наступним етапом аналізу фінансового стану підприємства є аналіз його прибутковості. Для цього визначимо показники рентабельності.

Рентабельність активів (Ра) характеризує ефективність використання всього наявного майна підприємства і визначається як частка від ділення чистого прибутку на актив балансу .

$$Ra\ 2021 = (31561 : 299707) \times 100 = 10,5\%;$$

$$Ra\ 2022 = (29710 : 324245) \times 100 = 9,2\%;$$

$$Ra\ 2023 = (21840 : 348629) \times 100 = 6,3\%$$

Чиста рентабельність реалізації продукції (рентабельність продажу) визначається як частка від ділення чистого прибутку на чисту виручку від реалізації:

$$Rp\ 2021 = (31561 : 255645) \times 100 = 12,3\%;$$

$$Rp\ 2022 = 11,9\%;$$

$$Rp\ 2023 = 10,9\%.$$

Рентабельність реалізованої продукції визначається як частка від ділення виручки від реалізації на собівартість реалізованої продукції:

$$Rov\ 2021 = 129,2\%;$$

$$Rov\ 2022 = 134,9\%;$$

$$Rov\ 2023 = 123,1\%.$$

Знайдені показники рентабельності представимо у таблиці 2.8.

Як бачимо з таблиці, показники рентабельності активів є найменшими у 2023 році, а найбільшими у 2021 році. Це пов'язано з тим, що у 2023 році спостерігається зменшення чистого прибутку. Оскільки чистий прибуток найвищим є у 2021 році, то рентабельність продажу є найбільшою у цьому році, а рентабельність реалізованої продукції найбільша у 2023 році. Отже, прибутковість підприємства «Тайфун-плюс» у 2023 році знизилася.

Таблиця 2.8.

Аналіз показників рентабельності ПП «Тайфун-плюс»

Показники	Роки				
	2021	2022		2023	
		значення	зміна проти 2021	значення	зміна проти 2022
Чиста виручка від реалізації, тис.грн.	255645	250150	-5495	201255	-48895
Собівартість реалізованої продукції, тис.грн.	197841	185396	-12445	163511	-21885
Чистий прибуток, тис.грн	31561	29710	-1851	21840	-7870
Рентабельність активів,%	10,5	9,2	-1,3	6,3	-2,9
Рентабельність продажу,%	12,3	11,9	-0,4	10,9	-1,0
Рентабельність реалізованої продукції,%	129,2	134,9	5,7	123,1	-11,8

Розділ 3. Рекомендації та пропозиції щодо покращення фінансового стану ПП «Тайфун-плюс»

У 2 розділі ми провели аналіз фінансово-економічного стану підприємства. Фінансовий стан цікавить різних користувачів, а саме власників підприємства, менеджерів, позичальників, кредиторів, банки. Аналіз фінансового стану повинен дати відповідь на запитання: - чи має підприємство прибуток за результатами своєї діяльності? - чи достатньо у нього фінансових ресурсів для здійснення виробничо-господарської діяльності? Можливості діагностування фінансового стану представлені на рис 3.1.

Проаналізувавши звіт про рух грошових коштів (Форма №3), ми виявили, що рух коштів від операційної діяльності не покриває рух коштів від інвестиційної та фінансової діяльності (чистий рух грошових коштів від'ємний). Тому проведемо діагностику банкрутства підприємства за моделлю Альтмана. Ця модель містить у собі показники, які з різних сторін характеризують фінансовий стан підприємства. Однак недоліком цієї моделі для українських підприємств є те, що вона містить показник ринкової вартості власного капіталу. Тому можемо скористатися двохфакторною моделлю імовірності банкрутства, за якою Z-індекс Альтмана визначається за формулою [ ]:

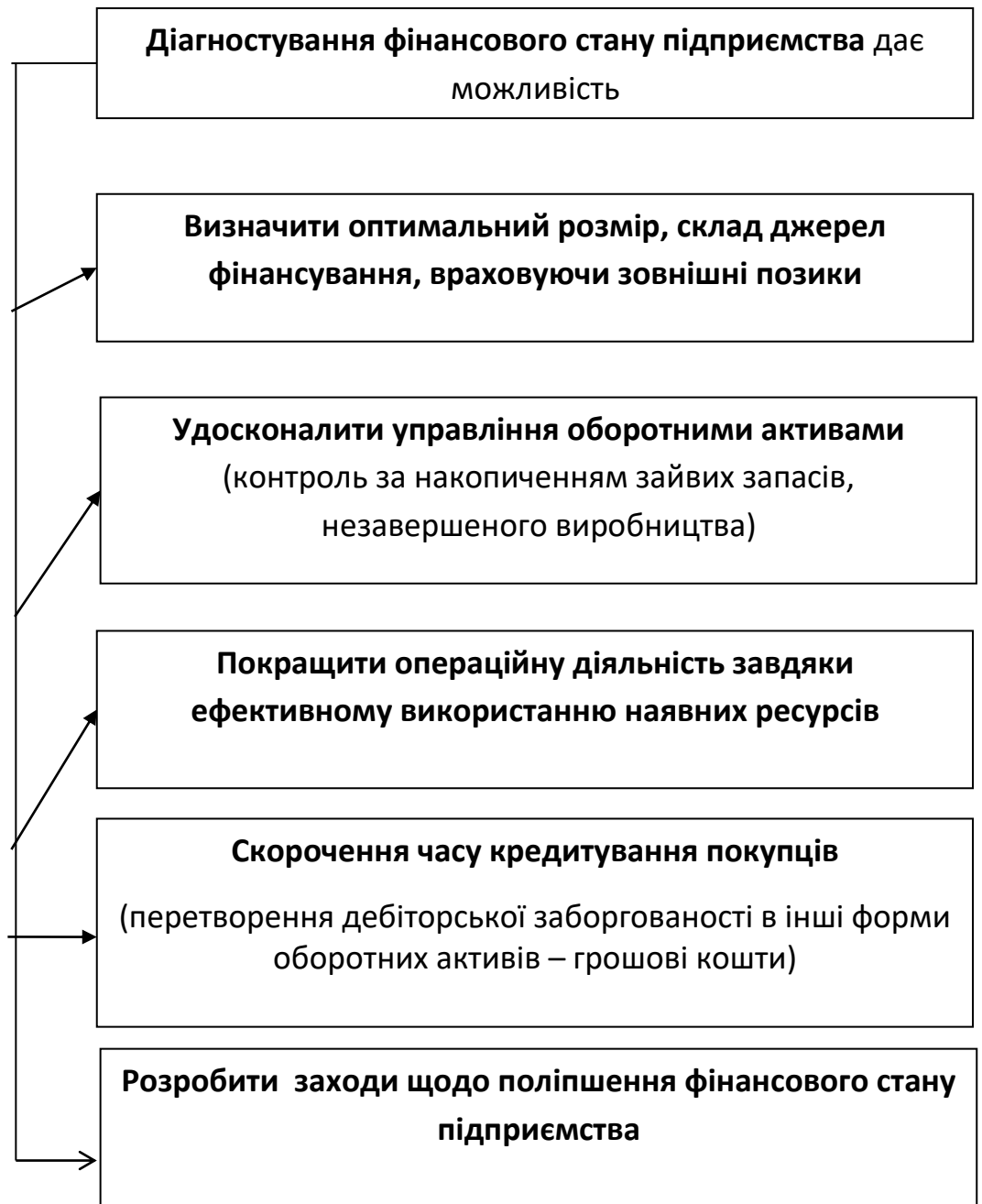
$$Z = -0,3877 - 1,0736 * K_{п} + 0,0579 * K_{авт.} \quad (3.1)$$

де $K_{п}$ – коефіцієнт покриття, $K_{авт.}$ – коефіцієнт автономії.

Ці коефіцієнти ми визначили у 2 розділі. Знайдемо значення Z-індекс Альтмана за 2023 рік.

$$Z = -0,3877 - 1,0736 * 1,49 + 0,0579 * 0,54 = -1,956$$

Для підприємств, у яких $Z=0$, ймовірність банкрутства становить 50%. Від'ємне значення показника свідчить про те, що ПП «Тайфун-плюс» у найближчі роки банкрутство не загрожує.

Рис. 3.1

Від раціонального розміщення та ефективності використання оборотних активів фінансовий стан підприємства залежить найбільше.

Структурні зрушення, прискорення оборотності, загальна динаміка не тільки визначають фінансову стійкість та платоспроможність підприємства, а й можливості економічного зростання.

Аналізуючи наявність, склад і структуру запасів, враховують те що вони повинні бути оптимальними. Для досягнення цієї оптимальності необхідно зробити обґрунтовані розрахунки потреби у запасах. Так, проаналізувавши структуру оборотних засобів (Табл. 2.6), виявили що найбільшу питому вагу становить незавершене виробництво – 53,7% у 2023 році. Незавершене виробництво - це незавершене виготовлення продукції з моменту першої операції і до здачі готової продукції на склад. Тому пропонується зменшити запаси незавершеного виробництва для вивільнення оборотних засобів.

Комплекс заходів, що спрямовані на зменшення поточних зобов'язань підприємства перед контрагентами, бюджетом, позабюджетними фондами називають реструктуризацією заборгованості.

Аналіз балансу ПП «Тайфун-плюс» показує, що кредиторська заборгованість підприємства на кінець 2023 року за товари, роботи та послуги складає – 7394 тис. грн., перед бюджетом – 201 тис. грн., з оплати праці – 2343 тис.грн., зі страхування – 764 тис.грн. Таку заборгованість можна погасити шляхом процедури списання заборгованості підприємства по зобов'язаннях за товари, роботи та послуги без оплати з використанням наявних залишків готової продукції на суму 12626 тис.грн.

Оформлення заборгованості відбувається шляхом реалізації залишків готової продукції через спеціальне підприємство та погашення заборгованості Пенсійного фонду. Згідно умов угоди факторингове підприємство отримує 1,5 – 3% від обсягу коштів, які залучаються по заборгованості.

Впровадження заходу дозволяє ліквідувати кредиторську заборгованість на суму:

$$(7394+764) / 1,02 = 7998 \text{ тис.грн.}$$

Таким чином підприємство змінює структуру оборотних активів та погашає свою кредиторську заборгованість на суму 7998 тис. грн.

Дебіторська заборгованість – це заборгованість підприємств, організацій даному підприємству. Недодержання договірної дисципліни призводять до значного зростання дебіторської заборгованості, а відповідно, до нестабільності фінансового стану підприємства.

Дебіторська заборгованість відображена в 2 розділі активу балансу. Проаналізуємо її. Як видно, загальна сума дебіторської заборгованості збільшилась на кінець 2023 року, причому заборгованість за товари, роботи і послуги становить 18511 тис. грн., що складає 13,7% у структурі оборотних коштів (Табл.2.6).

Відвернення такої значної суми з обороту негативно впливає на фінансовий стан підприємства. Підприємство зацікавлене у скороченні термінів погашення належних йому платежів. Тому пропонуємо метод надання скидок при достроковій оплаті придбаного товару. У світовій практиці відомий метод “2/10 нетто 30”. Це означає, що оплата товару повинна бути здійснена на протязі 30 днів, але якщо покупець проведе оплату на протязі 10 днів, то він може вирахувати із суми платежу 2% вартості купленого товару. Умови надання скидки повинні бути обов’язково застережені при заключенні договору. При виконанні цих умов оборот дебіторської заборгованості зросте до 36 (360/10), що дозволить зменшити суму дебіторської заборгованості, а вивільнені кошти дозволять частково зменшити кредиторську заборгованість.

Запропоновані рекомендації щодо покращення фінансового стану ПП «Тайфун-плюс» представлені на рис 3.2.

Рис. 3.2. Рекомендації щодо покращення фінансового стану підприємства

Висновки

У кваліфікаційній роботі проведений аналіз виробничо-господарської діяльності приватного підприємства «Гайфун –плюс», що знаходиться в селі Ожидів Буського району Львівської області. Основним видом діяльності є лісопильне та стругальне виробництво. Окрім того підприємство займається виготовляє фанеру, дерев'яні плити і панелі, шпон, паливні гранули і брикети.

Проаналізувавши діяльність підприємства за 2021-2023 роки, бачимо, що чистий дохід від реалізації продукції у 2023 р. зменшився порівняно на 19,5% порівняно з попереднім роком, а у порівнянні з 2021 р. – на 21,3%. Середньооблікова чисельність працівників у 2023 році порівняно з 2022 роком зросла на 6 осіб, а в порівнянні з 2021 р. чисельність працівників зменшилася на 12 осіб.

Що стосується основних засобів, то розрахунки свідчать про зменшення фондівіддачі у 2022 і 2023 роках порівняно з 2021 р. Це пов'язано із зменшенням реалізованої продукції та із підвищенням середньорічної вартості основних засобів. Фондоозброєність працівників з року в рік зростає, оскільки зростає вартість основних засобів.

Найбільшу частку у структурі оборотних активів становить незавершене виробництво, при чому ця частка збільшується з 36,1% у 2021 році до 53,7% у 2023 році, що є негативним явищем для підприємства. Дебіторська заборгованість за товари і послуги на кінець 2023 року теж збільшується і становить 13,7%. Частка грошових коштів є незначною і у 2023 році становить лише 0,3%.

Упродовж аналізованого періоду фінансово-господарська діяльність підприємства погіршилася - зросли витрати на 1 грн. реалізованої продукції; зменшився чистий прибуток. Щодо рентабельності реалізованої продукції, то найбільшою вона була у 2022 році -134,9%, а рентабельність продажу за чистим прибутком найвища у 2021 році.

На основі розрахованих основних економічних показників діяльності проведено аналіз фінансового стану ПП „Тайфун -плюс”. Як показав аналіз, фінансовий стан підприємства є нестійким. Підприємство вчасно ліквідує борги, однак з року в рік уповільнюється тривалість обігу оборотних засобів, підприємство не в змозі негайно ліквідувати короткострокову заборгованість, а показник абсолютної ліквідності з року в рік зменшується.

Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії) вказує на можливість підприємства виконати зовнішні зобов'язання за рахунок власних активів. Це свідчить про те, що підприємство суттєво не залежить від позикових джерел. Про це ж свідчить також коефіцієнт концентрації позикового капіталу.

Співвідношення між дебіторською та кредиторською заборгованістю вказують на те, що підприємство не здатне розрахуватися з кредиторами за рахунок дебіторів на протязі року.

Щодо прибутковості приватного підприємства, то показники рентабельності активів є найменшими у 2023 році, а найбільшими у 2021 році. Це пов'язано з тим, що у 2023 році спостерігається зменшення чистого прибутку, отже прибутковість зменшується.

У роботі було проведено діагностику імовірності банкрутства підприємства за двох факторною моделлю Альтмана, яка показала, що ПП «Тайфун-плюс» у найближчі роки банкрутство не загрожує.

У процесі дослідження були запропоновані рекомендації для покращення фінансового стану ПП «Тайфун –плюс». Так, пропонується працювати в напрямку удосконалення взаєморозрахунків між партнерами, зниження запасів незавершеного виробництва з метою вивільнення оборотних засобів, зменшення поточних зобов'язань з використанням наявних залишків готової продукції.

Список використаних джерел

1. Ареф'єва О.В. Методичний підхід до оцінки та механізм моніторингу економічної стійкості підприємства / О.В. Ареф'єва, Д.М. Городинська // Формування ринкових відносин в Україні. – 2006. – № 6 (61). – С. 57–61.
2. Апостолук С.О., Мацюк Р.І., Сторожук В.М. та ін. Охорона навколишнього середовища в лісопромисловому комплексі. Навчальний посібник. — Львів, 2005.
3. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: навч. посіб. / О.Я. Базилінська — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 328
4. Борисова Г.М. Теоретичні аспекти управління ризиком на підприємстві / Г.М. Борисова // Актуальні проблеми економіки. – 2005. – № 7. – С. 116–121.
5. Боярко І. М. Оптимізація дебіторської заборгованості підприємства / Боярко І. М. // Економіка, фінанси, право. – 2010. – № 9. – С. 19 – 25.
6. Вербицька Г.Л. Управління економічним ризиком / Г.Л. Вербицька // Фінанси України. – 2004. – № 4. – С. 34–40.
7. Гончаренко О.М. Методичні аспекти оптимального управління стійкістю підприємства // Вісник соціально-економічних досліджень: Збірник наукових праць Одеського державного економічного університету. – 2010. – №39. – С. 39–43.
8. Гросул В.А. Соціально-економічна стійкість підприємства: теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій: монографія / В.А. Гросул; Харк. держ. ун-т харч. та тор- гівлі. – Харків: ХДУХТ, 2007. – 303 с
9. Гусєва О.Ю. Методологічний аспект визначення базової стратегії змін на підприємстві / О.Ю. Гусєва // Науковий вісник. – 2013. – № 23 (202). – С. 20–30.

10. Економічний аналіз: Навч. посібник / М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбатюк; За ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченька. - К.: КНЕУ, 2001. – 540с.
11. Єрмоленко Г.Г., Копачова К.І. Теоретичні аспекти дослідження поняття фінансової стійкості господарюючих суб'єктів// Серія: Економіка и управление. – 2010. – Т. 23 (62). № 1. - С. 68-76. [Електронний ресурс].-: Єрмоленко Г.Г., Копачова К.І // *Режим доступу*.
<http://www.nbuu.gov.ua/portal/natural/uztnu/zapiski/econ/2010/Ermolenko>
12. Загальні вимоги до фінансової звітності. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1.- [Чинний від 07.02.2013р].- №73.- [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.- (Національні положення (стандарты) бухгалтерського обліку).
13. Загорна Т.О. Економічна діагностика: Навчальний посібник. - К: Центр учбової літератури, 2007. - 400 с.
14. Кіндрацька Г.І., Білик М.С., Загородній А.Г. Економічний аналіз: Підручник – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 428 с.
15. Кіндрат Р.Я. Контролінг. Навчальний посібник – Львів: СПОЛОМ, 2017. – 200 с.
16. Лащенко О.Ю. Управління фінансовою стійкістю підприємства [Електронний ресурс].-: Лащенко О.Ю.// *Режим доступу*. – http://www.nbuu.gov.ua/e-journals/PSPE/2010_2/Laschenko_210.htm
17. Мисак Н.В. Стратегічні аспекти досягнення фінансової стійкості підприємства// Науковий вісник, -2005, -вип. 15.5.-С.384-389 [Електронний ресурс].-: Мисак Н.В.// *Режим доступу*. – http://www.nbuu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnlts/15_5/384_Mysak_15_5
18. Подольська А.О. Фінансовий аналіз: Навч. пос. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 488 с.
19. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч.

- Посіб.– 2-ге вид., випр. І доп. – К.: Знання, 2005.- 662 с. – (Вища освіта XXI ст).
20. Самсонова К.В. Фактори впливу на фінансову стійкість підприємства // Збірник наукових праць Кіровоградського національного технічного університету. – 2013. – №4. – С. 125-134.
  21. Сергєєва О.В. Діагностика економічної стійкості як складова системи управління підприємством / О.В. Сергєєва // Вісник соціально-економічних досліджень. – Одеса: ОДЕУ, 2007. – Вип. 27 – С. 320–326.
  22. Старостіна А. О., Кравченко В. А. Ризик – менеджмент: теорія та практика: Навч. Посіб. – К.: ІВЦ «Видавництво «Політехніка»», 2004. – 200с.
  23. Тютюнник Ю.М. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / Ю.М.Тютюнник. – К.: Знання, 2012. – 815с.
  24. Цогла О.О. Ризики, які властиві диверсифікації діяльності підприємств / О.О. Цогла // Науковий вісник «Львівська політехніка». – Львів, 2006. – Вип. 16.2.
  25. Шабліста Л.М. Фінансова стійкість підприємства: сутність і методи оцінки [Електронний ресурс].-: Шабліста Л.М.// Режим доступу http://www.ief.org.ua/Arjiv_EP/Shablysta206
  26. Швиданенко Г.О. Сучасна технологія діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства: монографія / Г.О. Швиданенко, О.І. Олексюк. – К.: КНЕУ, 2002. – 192 с.
  27. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: Підручник / В.М. Шелудько; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — 2-ге вид., стер. — К.: Знання, 2013. — 375 с.
  28. Bazilinska, O (2009). Financial Analysis: Theory and Practice. Kiyv: Center of educational literature.
  29. Donchenko, T. (2010). Theoretical Foundations of financial stability mechanism for managing enterprise. Journal of Khmelnytsky National

University.

30. Partyn, G. (2010). Features of the main factors of influence on the financial stability of the company in the financial and economic crisis: Collection of scientific works of the National Forestry University of Ukraine.

ДОДАТКИ